

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 23:56
Diariernr: SKR2023/02255
Handläggare: Åsa Högberg
Ämnesord: Ekonomi
Avdelning: Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Sektionen för ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2023-12-14
Mottagare:
Rubrik: Aktuell Ekonomi, Planeringsförutsättningar för åren 2023–2027
Ersätter:
Bilagor: ”Prognosunderlag Reg 2023–2030 till cirkulär 23:56”, finns på nedanstående webbsida:
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoser-planeringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>
”Prognosunderlag K 2023–2030 till cirkulär 23:56”, finns på nedanstående webbsida:
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoser-planeringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>

Sammanfattning

I cirkulär 23:56, Aktuell Ekonomi för regioner och kommuner, presenterar vi budgetförutsättningar för regioner och kommuner för åren 2023–2027.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Aktuell Ekonomi 23:56

Avdelningen för ekonomi och styrning
Åsa Höberg

Regioner
Kommuner
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Redovisningschefer
Ekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2023–2027

för regioner och kommuner

I Aktuell Ekonomi presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Slutligt beskattningsutfall 2022
- Utfall befolkningen 1 november 2023
- Skattesatser 2024
- Löne- och prisförändringar för regioner
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Nya instruktioner till modellen Skatter och bidrag

Jämfört med den prognos vi presenterade i oktober Aktuell Ekonomi 23:41 visar nu prognosen för skatteunderlaget en svagare utveckling fram till 2027. Utfallen har hittills visat sig starkare, men i närtid försvagas skatteunderlaget under 2024 och 2025 på grund av en svagare arbetsmarknad. Därefter stärks konjunkturen men detta motverkas dock av att pensionerna främst 2025 bedöms utvecklas svagare än vid tidigare bedömning.

Innehåll

Dämpad konjunktur bidrar till lägre inflation och räntor	3
Revideringar av den makroekonomiska prognosen.....	4
Svag arbetsmarknad ger svagt skatteunderlag 2024	5
Förändring jämfört med SKR:s oktoberprognos	6
Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos.....	8
Disponering av resultatutjämningsreserven.....	8
Gemensam information för regioner och kommuner	10
Slutligt beskattningsutfall för inkomståret 2022.....	10
Befolkningsuppgifter per den 1.11.2023 och reviderad befolkningsprognos.....	12
Kommunsektorns pensionskostnader toppar nästa år	13
Regioner.....	17
Slutavräkningar 2022–2024 för regioner.....	17
Regleringsbidrag/–avgift	17
Skattesatser 2024	18
PO-pålägget för 2024 höjs ytterligare	19
Löne- och prisförändringar för regioner	20
Regionvisa beräkningar av skatter och bidrag 2023–2030.....	22
Uppdatering av modellen Skatter och bidrag	22
Kommuner	23
Slutavräkningar 2022–2024 för kommuner.....	23
Regleringsbidrag/–avgift	23
Skattesatser 2024	24
PO-pålägget för 2024 höjs ytterligare	25
Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex.....	26
Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2023–2030	27
Uppdatering av modellen Skatter och bidrag	28
Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2024	29
Förnyad prenumeration för gamla användare.....	29
Ny kontaktperson?	29
Avbeställning av modellen	29
Beställning för nya användare	29
Information om tidpunkter under 2024.....	29

Dämpad konjunktur bidrar till lägre inflation och räntor

Trots svag omvärldskonjunktur i år har svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, till skillnad från den inhemska efterfrågan i Sverige. Dessvärre tycks inte någon snar vändning stunda utomlands. Världshandeln har sjunkit en tid och ledande indikatorer pekar på en fortsatt svag tillväxt för global industri och handel. Den inflations- och räntedrivna konjunkturunedgången syns alltmer i tjänstesektorn och på arbetsmarknaden i flertalet ekonomier, som hittills har visat sig motståndskraftiga. Detta tynger nu BNP-tillväxten. USA avviker hittills tydligt bland utvecklade länder, med en relativt hög tillväxt i år. Även där väntas de senaste årens uppgång för inflation och räntor slutligen ge ett mer tydligt avtryck i ekonomin. Nästa år dämpas konjunktureren också i USA.

Fallet i inflationen beräknas fortsätta under 2024, såväl i USA som i Europa (och Sverige), vilket i sig ger en viss lättnad. Men att centralbankerna, inklusive Riksbanken, nästa år sänker sina styrräntor blir en viktigare stimulans. Redan nu syns betydande nedgångar för långräntorna.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring eller procent

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,9	-0,3	0,5	3,2	2,8	1,8
Arbetade timmar	2,4	1,5	-0,1	1,8	1,6	0,9
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,6	8,8	8,7	8,1	7,8
Befolkning, 15–74 år	0,5	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	6,4	5,5	3,1	4,9	5,1	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,9	3,9	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	7,7	6,1	2,4	1,9	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,7	3,3	1,4	1,7	1,8
Styrränta, värde vid årets slut, procent	2,5	4,0	3,25	2,0	2,0	2,0

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

BNP minskar 2023 och ökar därefter svagt 2024, det är främst en svag inhemska efterfrågan som håller tillbaka konjunktureren på kort sikt. Med en viss fördröjning påverkar det arbetslösheten negativt. BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

I Sverige ser vi en svag BNP-tillväxt som tar fart igen först under hösten 2024 och då gradvis. Anpassningen pågår fortfarande, speciellt för hushållen och företag som bygger bostäder givet högre priser och räntor. Ökade reallöner och en mindre kontraktiv penningpolitik leder till en konjunkturåterhämtning. Arbetsmarknaden påverkas med viss eftersläpning. Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader. SKR räknar med en fortsatt försvagning 2024, där en svag utveckling för arbetade timmar bromsar

lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. I Sverige och omvärlden antas en konjunkturuppgång under 2025. För ytterligare beskrivning av samhällsekonomin se MakroNytt 3 2023.

Revideringar av den makroekonomiska prognosen

Nedan beskrivs hur den makroekonomiska prognosen har reviderats sedan oktoberprognosen. BNP-utfallet för kvartal 3 kom in ungefär som förväntat i kvartalstakt, lite högre dock. BNP-nivån och sammansättningen för tidigare utfallskvartal var mer ändrade vilket ger implikationer för prognosen framåt. Inhemsk efterfrågan var lägre än tidigare och nettoexporten mer positiv (högre export och lägre import). Vi bedömer dessutom att det kommer ta längre tid innan hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar börjar återhämta sig, jämfört med tidigare bedömning. Sammantaget bedöms nu BNP-tillväxten bli lägre 2024 och 2025 jämfört med föregående prognos.

Tabell 2. Revideringar makroprognos

Procentuell förändring eller procentenheter

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,1	0,3	-0,5	-0,4	0,3	0,1
Arbetade timmar	0,0	-0,5	0,2	0,0	0,2	0,1
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	0,0	0,6	-0,5	-0,2	0,3	0,2
Timlön, Nationalräkenskaperna	0,0	1,0	-0,6	-0,3	0,0	0,0
Inflation, KPIF	0,0	0,2	0,1	-0,2	-0,1	0,0
Styrränta, värde vid årets slut, procent	0,00	-0,25	0,50	0,25	0,25	0,25

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

BNP-utvecklingen är nedreviderad på kort sikt och arbetslösheten uppreviderad. BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Under kalkylåren 2025–2027 bedöms BNP närma sig den potentiella nivån, vilket dessa år ger en något högre tillväxt jämfört med tidigare prognos. Den nedreviderade konjunkturbilden på kortare sikt medför en uppreviderad arbetslöshet under 2024 och 2025. Lönesummans ökningstakt revideras ner dessa år (för ytterligare beskrivning av lönesumman se stycket om skatteunderlaget). Inflationen är något uppreviderad i år och nästa år (givet bland annat något högre utfall och högre elpriser på kort sikt) men marginellt nedreviderad efterföljande år, delvis på basis av bedömningen om en något djupare konjunktursvacka nästa år. Då inflationen, både i Sverige och i omvärlden, fortsätter att sjunka avtar behovet för centralbankerna att strama åt ytterligare. Riksbanken antas i prognosen inte höja räntan mer i denna höjningscykel. På några års sikt antas att Riksbankens styrränta landar på 2 procent, vilket är något högre än i tidigare beräkning.

Svag arbetsmarknad ger svagt skatteunderlag 2024

Skatteunderlaget ökade med 5,8 procent 2022 (enligt definitiva utfall i december), främst till följd av en stark ökning av lönesumman. Till och med oktober i år har lönesumman fortsatt att öka starkt, jämfört med samma period i fjol, med 5,3 procent. Detta beror på den starka arbetsmarknaden 2023 jämfört med året innan. Även den fulla årseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023 lyfter skatteunderlaget i år.

Tabell 3. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	5,8	5,3	2,6	4,7	4,1	4,0
Regelförändringar*	-0,5	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	6,3	5,1	2,9	4,7	4,4	4,0
Prisutveckling	4,6	6,3	4,8	0,3	2,2	2,6
Realt skatteunderlag	1,6	-1,1	-1,8	4,3	2,2	1,4

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källor: Skatteverket och SKR.

Den inbromsning av arbetsmarknaden som vi har sett under andra halvåret 2023 syns främst i minskat antal arbetade timmar (även om de ökar som årsgenomsnitt), vilket påverkar utvecklingen 2024. Då faller dessutom sysselsättningen med drygt 1 procentenhet och även antalet arbetade timmar minskar något. I bidragstermer, i förhållande till skatteunderlaget, ökar lönesumman ungefär 1 procentenhet mindre än det historiska genomsnittet. De pensioner som styrs av prisbasbeloppet bidrar till en stark ökning av pensionerna 2024 (garantipensioner och vissa avtalspensioner). Uppräkning av vissa skatteskalor med prisbasbeloppet samt ytterligare en förstärkning av det förhöjda grundavdraget i budgetpropositionen för 2024 minskar skatteunderlaget (kommunsektorn kompenseras för förhöjda grundavdrag via höjda statsbidrag). Sammantaget får vi gå tillbaka till 2010 för att hitta en svagare ökning av skatteunderlaget än 2024 (oaktat pandemin).

Under åren 2025–2027 ökar skatteunderlaget snabbare igen, främst 2025 som inleder konjunkturturåterhämtningen via en ökad efterfrågan på arbetskraft. Under åren 2025–2027 stärks arbetsmarknaden och antalet arbetade timmar. Även ökade drivkrafter för att arbeta driver på antalet arbetade timmar via ökat utbud på lång sikt. Incitamenten till att arbeta stärks, dels via skattesänkningar och dels via hushållens sänkta reala inkomster.

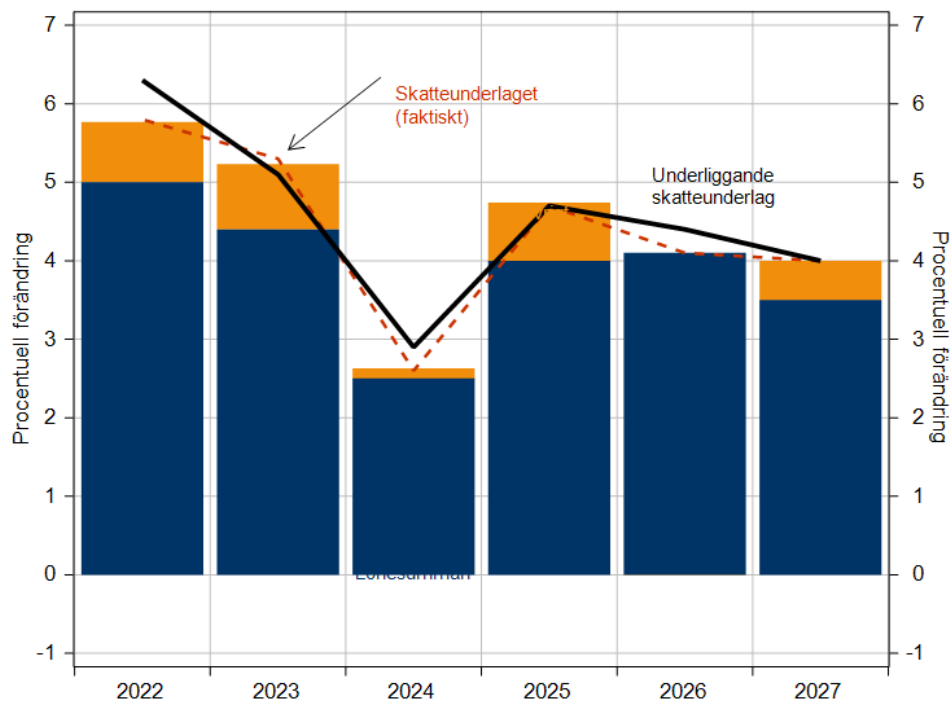
Det nominella skatteunderlaget ökar i linje med det historiska genomsnittet sett till hela prognosperioden. Det är dock en kraftig inbromsning 2024 och en återhämtning därefter. Denna dynamik förstärks av prisutvecklingen i kommunsektorn. Köpkraften urholkas kraftigt under 2023–2024. 2024 står också ut som ett historiskt unikt svagt år – det reala skatteunderlaget

beräknas då minska med 1,8 procent. Även 2023 visar prognosen en real nedgång av skatteunderlaget med 1,1 procent. Skatteunderlaget har inte fallit i reala termer sedan 2003. Med tillgängliga data från år 2000 har det aldrig tidigare hänt att skatteunderlaget i reala termer faller två år i följd.

De senaste tio åren har skatteunderlaget i reala termer ökat med 1,7 procent per år i genomsnitt. Under 2023–2027 syns nu istället en real uppgång om 1,0 procent per år i genomsnitt. Jämför vi med en utveckling där det reala skatteunderlaget fortsatt stiga med den historiska trenden är den beräknade nivån 3 procentenheter svagare 2027. Den högre pris- och lönenivån tillsammans med effekterna av omvärderingen av pensionskulden för avtalspensionerna beräknas innebära en avsevärd varaktig försvagning av kommunsektorns köpkraft.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKR.

Lönsumman ökade starkt 2021 och 2022 i återhämtningen efter pandemin. Ökningen i lönsumman försvagas 2023 och än mer 2024, då arbetade timmar minskar något. Att ökningen för arbetade timmar inte är mer negativt 2024 är delvis en effekt av överhäng från tidigare år. Från 2025 sker en återhämtning i konjunkturen och antalet arbetade timmar ökar igen.

Förändring jämfört med SKR:s oktoberprognos

Sammantaget visar vår aktuella prognos för skatteunderlaget en svagare utveckling fram till 2027 jämfört med den prognos som publicerades i oktober 2023, Aktuell Ekonomi 23:41. Det slutliga utfallet för 2022 blev lite

högre än de preliminära utfallen indikerat. Även utvecklingen 2023 har reviderats upp, på grund av en högre lönesumma genom en starkare arbetsmarknad (utfall till och med oktober). Ökningstakten framöver revideras däremot ned såpass att tidigare års ökningar sammantaget mer än uttraderas sett till hela perioden.

En komplicerande faktor när prognosrevideringarna skall studeras är att arbetade timmar revideras relativt kraftigt i de senaste publiceringarna av nationalräkenskaperna (NR). De senaste publiceringstillfällena har påvisat detta. Utifrån lönesumman och antalet arbetade timmar räknas timlönen enligt NR ut som en kvot. Den är uppreviderad med 1 procentenhet till en ökning på nästan 4 procent under 2023 (högre lönesumma och mindre ökning av arbetade timmar jämfört med tidigare).

Tabell 4. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring, ackumulerat är jämfört med 2021

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKR, aktuell	5,8	5,3	2,6	4,7	4,1	4,0
SKR, föregående	5,6	4,7	3,3	5,0	4,3	4,1
Regeringen, sept*	5,7	4,6	3,3	4,2	5,0	–
ESV, nov	5,9	4,9	3,3	4,4	4,2	4,8
Ackumulerat						
SKR, aktuell	5,8	11,4	14,3	19,7	24,6	29,6
SKR, föregående	5,6	10,5	14,2	19,8	25,0	30,1
Regeringen, sept*	5,7	10,6	14,2	19,0	25,0	–
ESV, nov	5,9	11,0	14,7	19,7	24,7	30,7

* Regeringens siffror är prognosen från budgetpropositionen för 2024. Uppräkningsfaktorerna för 2023 och 2024 har i enlighet med regeringens prognos fastställts till 1,046 respektive 1,033.

Källor: Ekonomistyrningsverket, Regeringen och SKR.

Den ackumulerade skatteunderlagsutvecklingen under 2022–2027 har SKR reviderats ner sedan oktober. Sammantaget är det inga stora ackumulerade prognoskillnader mellan SKR, ESV och regeringen fram till 2026. Skillnaden ligger främst i bedömningen (och olika informationsmängd) av 2023 samt lite olika konjunkturförlopp för 2024 och 2025.

Nedrevideringarna av skatteunderlaget 2024–2025 förklaras främst av ett svagare bidrag av lönesumman (upprevideringen av 2023 påverkar basen). BNP-ökningen bedöms bli svagare 2024–2025 och detta påverkar även sysselsättningen negativt. En nedreviderad sysselsättningsökning motverkas dock av en uppreviderad ökning av medelarbetstiden (som reviderades ned 2022–2023). Sammantaget leder det till en nedrevidering av timlönen enligt NR 2024–2025. Även ökningen av lön per sysselsatt dessa år revideras ner.

Åren 2026–2027 är revideringarna mindre, men på nedsidan. Lönesumman ökar starkare än tidigare prognos, men detta motverkas av lägre ökning av pensionerna, särskilt 2026. Regeringen har fastställt inkomstbasbeloppet för 2024, vilket blev lägre än Pensionsmyndighetens tidigare prognos. Dessutom har vi sett över vår prognosmetod för inkomstbasbeloppet, vilket drar ner prognosen. Även snittinkomsten är nedreviderad något för 2024 och 2025. Sammantaget ger detta en lägre pensionsprognos 2026.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

För perioden som helhet, till och med 2026, visar den prognos som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2024 en något starkare ökning av skatteunderlaget än SKR:s nuvarande bedömning. SKR har mer information än regeringen hade när den gjorde sin prognos, vilket förklarar den starkare utvecklingen av skatteunderlaget 2023 i SKR:s prognos. Främst 2024 gör SKR en något mer pessimistisk bedömning av utvecklingen på arbetsmarknaden och lönesummans utveckling.

Under prognosperioden gör ESV sammantaget ungefär samma bedömning som SKR om skatteunderlagstillväxten. Återigen har SKR högre prognos för 2023, vilket kan hänga ihop med mer utfallsinformation. SKR har också en större inbromsning av skatteunderlaget 2024. SKR har lite starkare lönesumma sammantaget, vilket motverkas av lägre prognoser för sociala ersättningar.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, för att tillfälligt kunna dämpa effekterna och få tid till anpassning. Överordnat är dock alltid kravet på en god ekonomisk hushållning.

Reglerna för disponering ska framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige. Ett exempel på när RUR kan disponeras, hämtat från förarbetena till Kommunallag (2017:725), är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt för 2024, 2026 och 2027 (tabell 5). En annan förutsättning är att medlen från RUR används för att täcka ett negativt balanskravsresultat.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som botten 2025. Kommunsektorn drabbas särskilt genom historiskt låg ökning av skatteunderlaget år 2024. Dessutom urholkas köpkraften varaktigt av den högre prisnivån. Den reala köpkraften faller 2023–2024.

Tabell 5. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

RUR	2023	2024	2025	2026	2027
Snitt 10 år	4,4	4,5	4,5	4,5	4,4
Årlig ökning	5,1	2,9	4,7	4,4	4,0
Differens	0,7	-1,7	0,3	-0,1	-0,4

Källor: Skatteverket och SKR.

Under 2024, 2026 och 2027 är rikets underliggande skatteunderlagsutveckling lägre än ett tioårigt genomsnitt, speciellt 2024 uppvisar en stor differens i absoluta tal.

Gemensam information för regioner och kommuner

Slutligt beskattningsutfall för inkomståret 2022

Som nämndes i avsnittet för skatteunderlagsprognosen ovan har Skatteverket publicerat det slutliga beskattningsutfallet för inkomståret 2022. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats.¹

Den slutliga taxeringen visade en historisk ökning av skatteunderlaget med 5,8 procent år 2022, vilket kan jämföras med 5,3 procent i tillväxt under 2021. Jämfört med Skatteverkets preliminära utfall i augusti innebär det slutliga utfallet att den beskattningsbara inkomsten blev 0,07 procentenheter högre. I tabellen nedan redovisas preliminära och slutliga beskattningsutfall inkomståren 2019–2022.

Tabell 6. Preliminära och slutliga beskattningsutfall för inkomståren 2019–2022

Procent

Inkomstår	Aug	Sep	Okt	Dec	Skillnad dec–aug
Inkomstår 2019	2,75	2,76	2,78	2,82	0,08
Inkomstår 2020	2,01	2,04	2,06	2,10	0,09
Inkomstår 2021	5,19	5,21	5,25	5,30	0,11
Inkomstår 2022	5,73	5,76	5,75	5,80	0,07

Källa: Skatteverket.

Tabellen visar hur väl det preliminära beskattningsutfallet i augusti stämmer med det slutliga.

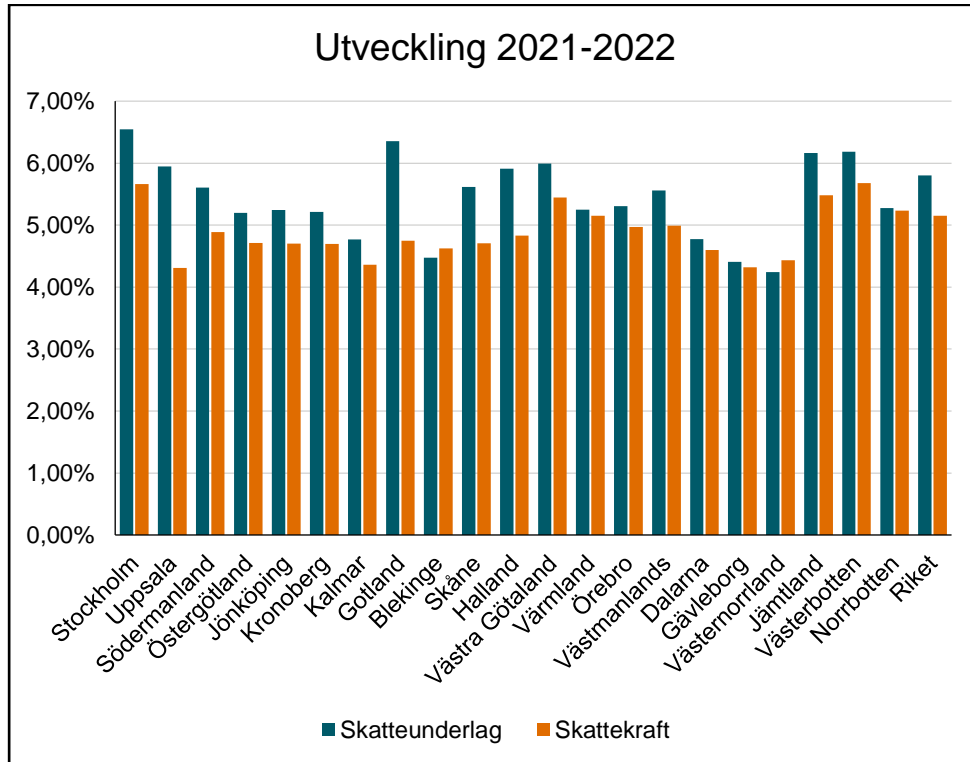
Högst skatteunderlagstillväxt i landet under inkomstår 2022 hade Åre, för andra året i rad, med 9,9 procent. I endast en kommun minskade skatteunderlaget.

Eda hade högst tillväxt av skattekraften dvs. genomsnittligt skatteunderlag per invånare, med 8,6 procent.

¹ [Beskattningsutfall 2022](https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen/oppetdata/Beskattningsutfall%20f%C3%B6r%20inkomst%C3%A5r%202022) https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen/oppetdata/Beskattningsutfall%20f%C3%B6r%20inkomst%C3%A5r%202022

Diagram 2. Utveckling av skatteunderlag och skattekraft (skatteunderlag per invånare) inkomståret 2022, per län

Procentuell förändring

Källa: Skatteverket.

Skatteunderlagstillväxten är högst i Stockholm och Gotland. Skattekraftens tillväxt är högst i Stockholm och lägst i Uppsala.

Den regionala spridningen av skatteunderlagstillväxten är betydligt mindre än den kommunala. Den starkaste utvecklingen återfinns i Stockholm, där skatteunderlaget växte med 6,6 procent och den lägsta i Västernorrland, 4,2 procent. Stockholm hade även den högsta utvecklingen av skattekraften, 5,7 procent och Uppsala hade lägst, 4,3 procent.

**Tabell 7. Utveckling av skatteunderlag och skattekraft samt medelskatte-
kraft 2022, per kommungrupp**

Procent och kronor

Kommungrupp	Utveckling skatteun- derlag 2021–2022	Utveckling skatte- kraft 2021–2022	Medelskattekraft 2022
Storstäder	6,2	5,7	292 927
Pendlingskommun nära storstad	6,7	5,4	287 967
Större stad	5,3	4,7	240 239
Pendlingskommun nära större stad	5,9	4,9	227 200
Lågpendlingskommun nära större stad	4,9	4,7	221 269
Mindre stad/tätort	5,5	4,9	234 618
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	4,9	4,9	217 458
Landsbygdskommun	4,4	4,7	211 735
Landsbygdskommun med besöksnäring	5,8	5,4	225 393
Totalt	5,8	5,1	253 326

Källa: Skatteverket och SKR.

Storstädernas utveckling av skattekraften är stark. Utvecklingen av skatteunderlaget är starkast i gruppen Pendlingskommun nära storstad.

Indelat i kommungrupper växte den beskattningsbara inkomsten mest i pendlingskommuner nära storstad, där skatteunderlaget ökade med 6,7 procent. Landsbygdskommunerna hade lägst skatteunderlagstillväxt med 4,4 procent. Utvecklingen av skattekraften var jämnare fördelad mellan de olika grupperna. Här har storstäderna den största ökningen, 5,7 procent. Den högsta medelskattekraften finns också i storstäderna, drygt 38 procent högre än i landsbygdskommunerna.

Befolkningsuppgifter per den 1.11.2023 och reviderad befolk- ningsprognos

Den 11 december presenterade Statistiska centralbyrån (SCB) befolkningsuppgifter per den 1 november 2023. Dessa påverkar intäkterna i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag/–avgift. Den prognostiserade medelskattekraften 2024 blir 953 kronor högre per invånare än föregående prognos på grund av att antalet invånare enligt utfallet var 17 085 färre än i prognosen, dvs. det beräknade skatteunderlaget divideras med färre personer. Regioner och kommuner som erhåller bidrag i inkomstutjämnningen kommer att få högre ersättning, regioner och kommuner som betalar avgift kommer att betala en lägre avgift på grund av detta, allt annat oförändrat.

I tabellen syns befolkningsutfall och prognos samt medelskattkraft som ligger till grund för beräkningarna.

Tabell 8. Befolkning i riket, utfall och prognos per november samt medelskattkraft 2023–2026

Antal och procentuell förändring

Befolkning	2023	2024	2025	2026
Utfall	10 557 682			
Prognos		10 614 874	10 669 403	10 721 197
Förändring, %	0,41	0,54	0,51	0,49
Medelskattkraft				
Regeringens fastställda	260 928	270 753		
SKR:s prognos	264 840	270 721	281 988	291 969

Källa: SCB, regeringen, SKR.

Tabellen visar befolkningsutfall 1 november 2023 och prognosen kommande år samt medelskattkraften.

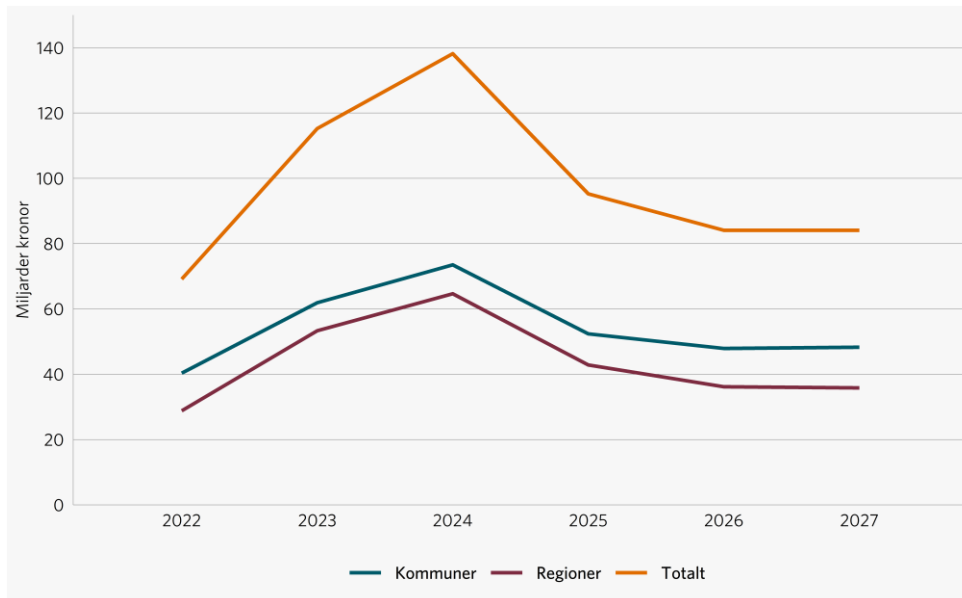
Kommunsektorns pensionskostnader toppar nästa år

Kostnaderna för kommunernas och regionernas avtalspensioner prognosticeras (i löpande priser) öka med drygt 46 miljarder kronor i år och med ytterligare nära 23 miljarder kronor nästa år. Ökningen i miljarder kronor fördelas relativt jämnt i kommuner respektive i regioner. I förhållande till sektorernas storlek har regionerna betydligt större belastning av pensionskostnader, vilket beror på en större andel medarbetare med hög lönenivå. Pensionskostnaderna inklusive finansiella kostnader och särskild löneskatt beräknas nästa år till cirka 22 procent av lönesumman i kommunerna respektive 48 procent av lönesumman i regionerna.

Bilden av en kraftig ökning av pensionskostnaderna 2023 och 2024 stämmer överens med vad vi beskrivit tidigare. Den huvudsakliga förklaringen är den höga inflationen som medfört en dramatisk ökning av prisbasbeloppet (PBB) för 2023 och för 2024.

Diagram 3. Kostnaderna för kommuners och regioners avtalspensioner fördubblas mellan 2022 och 2024 enligt prognosen

Miljarder kronor

Källa: SKR.

Kommuners och regioners kostnader för avtalspensioner ökar kraftigt 2023 och 2024 till följd av den höga inflationstakten. Även den höjda premien för den avgiftsbestämda pensionen i det nya pensionsavtalet AKAP–KR bidrar till kostnadsökningen.

Inflationen förklarar stora delar av kostnadsökningarna

Inflationen har under många år tidigare varit låg och stabil, vilket har hållit tillbaka kostnaderna för den förmånsbestämda pensionen. Inflationstakten i juni ligger till grund för beräkning av prisbasbeloppet året därpå. PBB för 2023 motsvarade en ökning med 8,7 procent. För 2024 ökar PBB med 9,1 procent. Det innebär höga kostnader för den förmånsbestämda pensionen båda dessa år, eftersom historiska inkomster räknas upp till dagens penningvärde med prisbasbeloppet.

Höjt prisbasbelopp påverkar kostnaderna för kommunsektorns avtalspensioner på flera sätt:

- Högre uppräkningsfaktor av pensionsutbetalningar.
- Högre uppräkningsfaktor av värdet av den avgiftsbestämda delen, som året för utbetalning värdejusteras med prisbasbeloppet.
- Högre intjänad förmånsbestämd pension, då pensionsunderlaget består av inkomster ett antal år tillbaka i tiden som räknas upp till dagens penningvärde med prisbasbeloppet.
- Stor effekt på den finansiella kostnaden, den ränta/värdeuppräkningskostnad av pensionsskulden som belastar finansnettot.

I takt med att inflationen går tillbaka till en låg och stabil nivå beräknas kostnaderna för kommunsektorns avtalspensioner gå tillbaka till lägre nivåer (se diagram 3). Prognosen är avhängig hur stor ökningen av prisbasbeloppet blir framöver. Det är en faktor som är känslig, eftersom det är inflationstakten en enskild månad (juni) som avgör nästkommande års prisbasbelopp. För vidare läsning om inflationen, se MakroNytt 3 2023.

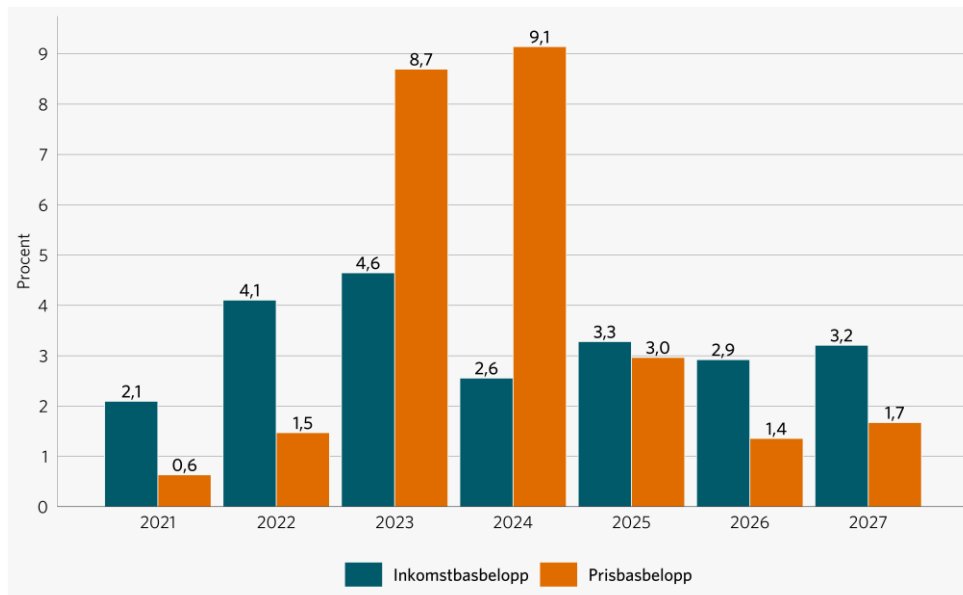
Inkomstbasbeloppet ytterligare förklaringsfaktor

Inkomstbasbeloppet, som bestäms utifrån förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år (inkomstindex), har också stor betydelse för pensionskostnaderna. Inkomstbasbeloppet styr nivån på det så kallade taket, vilket är 7,5 inkomstbasbelopp.² För inkomster över taket ger inte den allmänna pensionen förmåner, utan där svarar tjänstepensionen för individens pension. Det innebär höga kostnader för inkomstdelar över tak i tjänstepensionen. Dels i det äldre avtalet för den förmånsbestämda pensionen som enbart omfattar inkomster över tak och dels via den högre avgiftspremien, på 31,5 procent, på inkomster över tak i det avgiftsbestämda pensionsavtalet.

Ett högre inkomstbasbelopp ger ett högre tak, vilket innebär lägre pensionsintjänande, eftersom inkomstdelen över tak blir lägre och vice versa. Inkomstbasbeloppet beräknas av Pensionsmyndigheten och fastställs av regeringen i november året innan aktuellt år.

Diagram 4. Prisbasbelopp och inkomstbasbelopp

Årlig procentuell ökning

Källa: SKR och SCB.

² Motsvarande en lön på cirka 47 600 kronor i månaden år 2024.

Basbeloppen har stor betydelse för pensionskostnaderna. Hög ökningstakt av prisbasbeloppet ger kraftigt ökade pensionskostnader medan hög ökningstakt av inkomstbasbeloppet motverkar kostnadsökningen. Åren 2025–2027 är SKR:s prognos.

Jämförelse med föregående prognos

I jämförelse med den prognos som vi presenterade i Ekonomirapporten oktober 2023 har inkomstbasbeloppet för 2024 fastställts till ett lägre belopp. Pensionsmyndighetens tidigare bedömning låg till grund för vår föregående prognos, men myndigheten har sedan dess reviderat ner inkomstbasbeloppet från 77 400 kronor till 76 200 kronor, det vill säga från 4,2 till 2,6 procent i ökningstakt. Det lägre inkomstbasbeloppet innebär betydligt högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen och något högre för den avgiftsbestämda pensionen.

Timplöneökningen för innevarande år är nedreviderad jämfört med föregående prognos. Det ger på marginalen en dämpande effekt på pensionskostnaderna.

Prognosen för prisbasbeloppet för 2025, som bestäms av KPI-inflationen i juni 2024, är oförändrad jämfört med prognosen i Ekonomirapporten. Att inflationen fortsätter ner och ligger kvar på en låg nivå ger förutsättning för betydligt lägre pensionskostnader 2025–2027. Enligt vår bedömning väntas de höga pensionskostnaderna falla tillbaka 2025 och åren därefter, men nivån väntas ändå vara högre än innan inflationsuppgången.

Regioner

Slutavräkningar 2022–2024 för regioner

Slutavräkning 2022

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation RKR R2 Intäkter, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKR:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2021 och 2022 till 4,3 procent respektive 3,8 procent i budgetpropositionen för 2022. Slutligt utfall för 2021 blev 5,3 procent och vår prognos i december 2022 visade på en ökning av skatteunderlaget med 5,2 procent för 2022. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2022 till 677 kronor per invånare den 1.11.2021.

Utfallet för 2022 visar en uppräkning med 5,8 procent vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2022 beräknas till 836 kronor per invånare och därmed uppstår en positiv korrigeringspost på 159 kronor per invånare den 1.11.2021. Information om bokslutshantering 2023 finns i kommande cirkulär om redovisningsfrågor som publiceras på vår hemsida i mitten av december.

Slutavräkning 2023

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2022 och 2023 uppgår till 4,8 procent respektive 4,7 procent. SKR:s prognos innebär en högre uppräkning och vår prognos för slutavräkningen 2023 blir positiv och uppgår till 459 kronor per invånare den 1.11.2022. Jämfört med vår prognos i oktober är det en förbättring med 233 kronor per invånare.

Slutavräkning 2024

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2023 och 2024 uppgår till 4,6 procent respektive 3,3 procent, enligt beslut den 21 september, SFS 2023:551. SKR:s prognos är lägre vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2024 försämras i jämförelse med oktoberprognosen och blir 3 kronor per invånare den 1.11.2023.

Regleringsbidrag/–avgift

SKR har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2023 till 2026 (tabell 9 och 10). Förändringar sedan senaste bedömningen i Aktuell Ekonomi 23:41 beror på vår senaste skatteunderlagsprognos.

Tabell 9. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2023 till 2026

Miljoner kronor

Regleringsbidrag/avgift	2023	2024	2025	2026
Inkomstutjämnning, netto (+)	38 852	40 488	42 396	44 121
Strukturbidrag (+)	547	547	550	552
Summa inkomster för regionerna (1)	39 359	41 035	42 946	44 674
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	43 848	48 693	46 853	47 038
Differens → Regleringspost (2)-(1)	4 488	7 658	3 907	2 364

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Tabell 10. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2023 till 2026

Kronor per invånare

Regleringsbidrag/avgift	2023	2024	2025	2026
Inkomstutjämnning, netto (+)	3 695	3 835	3 994	4 135
Strukturbidrag (+)	52	52	52	52
Summa inkomster för regionerna (1)	3 743	3 887	4 046	4 187
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	4 170	4 612	4 414	4 409
Differens → Regleringspost (2)-(1)	427	725	368	222

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Skattesatser 2024

Den 15 december presenterar Statistiska centralbyrån (SCB) de kommunala skattesatserna för 2024. Den totala genomsnittliga kommunala skattesatsen för kommuner och regioner ökar med drygt 13 öre nästa år och uppgår till 32,37 procent. Den kommunala skattesatsen ökar i genomsnitt med 2,8 öre medan den regionala skattesatsen i genomsnitt ökar med 10,5 öre. Skillnaden mellan de regioner som har högst och lägst skattesats är 1,55 skattekröner. Skillnaden har ökat från förra året.

Det är 13 kommuner som höjer skattesatsen 2024 medan 10 kommuner sänker (exklusive skatteväxling i Dalarna). Två regioner höjer sin skattesats. Skatteväxling genomförs i Dalarnas län på 1 öre inför 2024. De

kommunvisa/regionvisa skattesatserna för 2024 finns på Skatteverkets webbsida och från den 15 december även på SCB:s webbsida.³

PO-pålägget för 2024 höjs ytterligare

I våras beräknade SKR ett preliminärt PO-pålägg för 2024, utifrån rådande beräkningsförutsättningar. Med de nya beräkningsförutsättningarna, i synnerhet det fastställda inkomstbasbeloppet för 2024, blir det genomsnittliga PO-pålägget för 2024 högre.

Vi föreslår nu ett genomsnittligt PO-pålägg på 57,2 procent i regionerna för 2024. Det motsvarar en ökning med 4,9 procentenheter jämfört med 2023. I förhållande till det preliminära PO-pålägget för 2024 som föreslogs i våras är det en ökning med 2,2 procentenheter.

I PO-pålägget ingår pensionskostnaderna för pensionsintjänande för de som är aktiva idag, vilket ökar både på grund av den höjda premien i den avgiftsbestämda pensionen och på grund av ökningen i den förmånsbestämda pensionen. Ökningen i genomsnittligt PO-pålägg förklaras huvudsakligen av de ökade pensionskostnaderna. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är oförändrade medan premierna för avtalsförsäkringarna ökar marginellt.

Beräkningarna av pensionskostnader som ingår i PO-pålägget är ett genomsnitt för alla regioner. Pensionskostnaderna varierar kraftigt i enskilda regioner. Det är därför angeläget att regionen ser på sina egna kostnader.

Tabell 11. PO-pålägg och prognos över avtalspensioner

Procent av lönesumman

Regioner	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Avtalspensioner rek.	13,7	20,7	25,6			
Avtalspensioner prognos				17,0	14,2	12,8
Totalt PO-pålägg	45,2	52,3	57,2			

Källa: SKR.

Föreslaget PO-pålägg höjs kraftigt 2024 på grund av avtalspensioner. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är oförändrade på 31,42 procent.

För mer information rekommenderas SKR:s webbplats.⁴

³ [Skatteverket skattesatser 2024](https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen) <https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen> [SCB skattesatser 2024](https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__OE__OE0101/Kommunalskatter2000/) https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__OE__OE0101/Kommunalskatter2000/

⁴ [Arbetsgivaravgifter, PO-pålägg](https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/arbetsgivaravgifterpopalaggpension/arbetsgivaravgifterpopalagg.1290.html) <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/arbetsgivaravgifterpopalaggpension/arbetsgivaravgifterpopalagg.1290.html>

Löne- och prisförändringar för regioner

Prognosen är något nedreviderad för 2023 och väsentligt uppreviderad för 2024 jämfört med prognosen i oktober.

Förbrukningspriserna ökade historiskt snabbt förra året, men även i år var ökningen hög i början av året. I takt med att inflationstakten avtar normaliseras även priserna på förbrukningen.

Socialavgifterna uppvisar stora variationer vilket förklaras av stora svängningar i pensionskostnaderna. Den nya överenskommelsen om pensioner AKAP–KR började gälla från och med den 1 januari 2023. De ökade pensionskostnaderna 2023 förklaras till mindre del av det nya pensionsavtalet, men till större del av ökad inflation och andra förhållanden.

Den höga inflationstakten i ekonomin resulterar i ett högt prisbasbelopp för 2024 vilket betyder höga pensionskostnader även 2024. Sedan blir inflationen lägre och prisbasbeloppet ökar i långsammare takt vilket leder till minskade pensionskostnader, men osäkerheten för utvecklingen 2025 och 2026 är påtaglig.

En förändring jämfört med prognosen i oktober är att inkomstbasbeloppet för 2024 fastställdes till ett lägre belopp än vad som tidigare antagits. Det betyder att fler kommer över tjänstepensionens tak vilket resulterar i högre kostnader.

Läkemedelspriserna ökade 2022 och utfallsdata för i år bekräftar att så är fallet även för år 2023. För åren som kommer antas läkemedelspriserna falla något. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av patentutgångar etc. Merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring. Socialstyrelsen prognosticerar en fortsatt mycket snabb ökning av kostnaderna för läkemedel.

Tabell 12. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

LPIK	2023	2024	2025	2026	2027
LPIK inkl. läkemedel	7,2	4,8	-0,9	1,3	1,9
– Timlön	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
– Socialavgifter	22,3	11,7	-12,0	-2,7	0,2
– Läkemedel	2,8	-0,4	-0,7	-0,7	-0,7
– Förbrukning	4,2	3,0	2,5	2,5	2,5
LPIK exkl. läkemedel	7,9	5,6	-0,9	1,6	2,4

Källa: SKR.

Nytt pensionsavtal 2023 och hög inflation resulterar i stora öknings av pensionskostnaderna i regionerna 2023, men även 2024. Den höga inflationen pressar upp priserna på förbrukningen. Ökningstakten avtar i år och normaliseras under 2024. Efter 2023 antas läkemedelspriserna falla.

Pensionskostnaderna varierar mellan regionerna till följd av skillnader i personalstruktur. I tabell 13 har vi exkluderat PO-effekten.

Tabell 13. Prognos för LPIK exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

LPIK	2023	2024	2025	2026	2027
LPIK exklusive priseffekt av pensioner, inkl. läkemedel	3,7	3,1	2,7	2,5	2,5
– Timlön	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
– Socialavgifter	3,7	4,1	3,5	3,3	3,3
LPIK exklusive priseffekt av pensioner, exkl. läkemedel	3,8	3,7	3,2	3,1	3,1

Källa: SKR.

Ökningen av kostnaderna för tjänstepensionerna står för mer än hälften av ökningen av LPIK 2023.

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK), som används i SKR:s egna beräkningar och analyser, och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 14. Prognos för Landstingsprisindex, LPI

Årlig procentuell förändring

LPI	2023	2024	2025	2026	2027
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	7,6	5,1	-0,6	1,6	2,3
– Timlön	4,2	4,4	4,0	3,8	3,8
– Socialavgifter	22,9	12,3	-11,5	-2,2	0,7
Landstingsprisindex exklusive läkemedel	8,3	5,9	-0,5	2,0	2,7

Källa: SKR.

I beräkningen av lönepriset ingår förskjutningar i ålderssammansättning.

Regionvisa beräkningar av skatter och bidrag 2023–2030

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Reg 2023–2030” på vår webbplats på nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>

Genom att i Excelfilen skriva in den egna regionkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin region.

I prognosunderlaget redovisas regionvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2023–2030. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns filer med specificering av generella och riktade statsbidrag. Av specificeringen av generella statsbidrag framgår vilka bidrag som ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed i prognosunderlaget. Filerna återfinns via nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/statsbidrag/specificeringavvissastatsbidrag.31839.html>

Uppdatering av modellen Skatter och bidrag

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen;

- Uppdateringsfil till cirkulär 23:56 från webbsidan

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/skat-terbidragmodellverktyg/uppdateringstabellforregioner.1374.html>

Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (Aktuell Ekonomi 23:41) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Slutligt beskattningsutfall 2022
- Utfall befolkning 1/11 2023
- Skattesatser 2024

Kommuner

Slutavräkningar 2022–2024 för kommuner

Slutavräkning 2022

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation RKR R2 Intäkter, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKR:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2021 och 2022 till 4,3 procent respektive 3,8 procent i budgetpropositionen för år 2022. Slutligt utfall för 2021 blev 5,3 procent och vår prognos i december 2022 visade på en ökning av skatteunderlaget med 5,2 procent för 2022. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2022 till 1 171 kronor per invånare den 1.11.2021.

Det slutliga beskattningsunderlaget visar ett utfall på 5,8 procent för 2022 vilket innebär att slutavräkningen 2022 beräknas till 1 431 kronor per invånare och därmed uppstår en positiv korrigeringspost på 260 kronor per invånare den 1.11.2021. Information om bokslutshantering 2023 finns i kommande cirkulär om redovisningsfrågor som publiceras på vår hemsida i mitten av december.

Slutavräkning 2023

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2022 och 2023 uppgår till 4,8 procent respektive 4,7 procent. SKR:s prognos innebär en högre uppräkning och vår prognos för slutavräkningen 2023 blir positiv och uppgår till 787 kronor per invånare den 1.11.2022. Jämfört med vår prognos i augusti är det en förbättring med 393 kronor per invånare.

Slutavräkning 2024

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2023 och 2024 uppgår till 4,6 procent respektive 3,3 procent, enligt beslut den 21 september, SFS 2023:551. SKR:s prognos är något lägre vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2024 blir negativ med -7 kronor per invånare den 1.11.2023.

Regleringsbidrag/–avgift

SKR har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2023 till 2026 (tabell 15 och 16). Förändringar sedan senaste bedömningen i Aktuell Ekonomi 23:41 beror på vår senaste skatteunderlagsprognos.

Tabell 15. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2023 till 2026

Miljoner kronor

Regleringsbidrag/avgift	2023	2024	2025	2026
Inkomstutjämnning, netto (+)	82 468	85 973	90 026	93 691
Strukturbidrag (+)	1 047	1 042	1 048	1 053
Införandebidrag (+)	28	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	83 471	87 016	91 075	94 745
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	108 031	119 178	116 405	116 996
Differens → Regleringspost (2)-(1)	24 559	32 162	25 330	22 251

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Tabell 16. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2023 till 2026

Kronor per invånare

Regleringsbidrag/avgift	2023	2024	2025	2026
Inkomstutjämnning, netto (+)	7 843	8 143	8 481	8 781
Strukturbidrag (+)	100	99	99	99
Införandebidrag (+)	3	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	7 939	8 242	8 580	8 880
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	10 274	11 288	10 966	10 966
Differens → Regleringspost (2)-(1)	2 336	3 046	2 386	2 086

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Skattesatser 2024

Den 15 december presenterar Statistiska centralbyrån (SCB) de kommunala skattesatserna för 2024. Den totala genomsnittliga kommunala skattesatsen för kommuner och regioner ökar med drygt 13 öre nästa år och uppgår till 32,37 procent. Den kommunala skattesatsen ökar i genomsnitt med 2,8 öre medan den regionala skattesatsen i genomsnitt ökar med 10,5 öre. Skillnaden mellan de kommuner som har högst och lägst total skattesats är 6,32 skattekröner. Om den regionala skattesatsen exkluderas är skillnaden 7,20 skattekröner mellan högst respektive lägst kommunal skattesats. Skillnaden har ökat från förra året.

Det är 13 kommuner som höjer skattesatsen 2024 medan 10 kommuner sänker (exklusive skatteväxling i Dalarna). Två regioner höjer sin skattesats. Skatteväxling genomförs i Dalarnas län på 1 öre inför 2024. De kommunvisa/regionvisa skattesatserna för 2024 finns på Skatteverkets webbsida och från den 15 december även på SCB:s webbsida.⁵

PO-pålägget för 2024 höjs ytterligare

I våras beräknade SKR ett preliminärt PO-pålägg för 2024, utifrån rådande beräkningsförutsättningar. Med de nya beräkningsförutsättningarna, i synnerhet det fastställda inkomstbasbeloppet för 2024, blir det genomsnittliga PO-pålägget för 2024 högre.

Vi föreslår nu ett genomsnittligt PO-pålägg på 47,2 procent i kommunerna för 2024. Det motsvarar en ökning med 2,7 procentenheter jämfört med 2023. I förhållande till det preliminära PO-pålägget för 2024 som föreslogs i våras är det en ökning med 1,4 procentenheter. Det är pensionskostnaderna som svarar för ökningen i genomsnittligt PO-pålägg. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är oförändrade medan premierna för avtalsförsäkringarna ökar marginellt.

I PO-pålägget ingår pensionskostnaderna för pensionsintjänande för de som är aktiva idag, vilket ökar både på grund av den höjda premien i den avgiftsbestämda pensionen och på grund av ökningen i den förmånsbestämda pensionen.

Beräkningarna över pensionskostnader som ingår i PO-pålägget är ett genomsnitt för alla kommuner. Pensionskostnaderna varierar kraftigt i enskilda kommuner. Det är därför angeläget att man ser på sina egna kostnader. Det gäller särskilt för de kommuner som har försäkringslösningar, då dessa beräknas på annat sätt.

Tabell 17. PO-pålägg och prognos över avtalspensioner

Procent av lönesumman

Kommuner	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Avtalspensioner rek.	7,7	13,0	15,6			
Avtalspensioner prognos				10,4	9,3	8,9
Totalt PO-pålägg	39,2	44,5	47,2			

Källa: SKR.

Föreslaget PO-pålägg höjs kraftigt 2024 på grund av avtalspensioner. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är oförändrade på 31,42 procent.

För mer information rekommenderas vår webbplats.⁶

⁵ [Skatteverket skattesatser 2024](https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen) <https://www7.skatteverket.se/portal/apier-och-oppna-data/utvecklarportalen> [SCB skattesatser 2024](https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__OE__OE0101/Kommunalskatter2000/) https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__OE__OE0101/Kommunalskatter2000/

⁶ [Arbetsgivaravgifter, PO-pålägg](https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/arbetsgivaravgifterpopalaggpension/arbetsgivaravgifterpopalagg.1290.html) <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/arbetsgivaravgifterpopalaggpension/arbetsgivaravgifterpopalagg.1290.html>

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar och PO-pålägg) samt prisförändringar på övrig förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2023–2027. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, till exempel i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKR:s kalkyler.

De samhällsekonomiska förutsättningarna och pensionsberäkningarna enligt detta cirkulär innebär stora förändringar i kommunalt prisindex för 2023 och 2024. Jämfört med prognosen från oktober är PKV för 2023 nedjusterat med en halv procentenhet. Det är en ovanligt stor justering för att vara så sent på året. Justeringen beror dels på att uppgifter över timlöneökningarna i kommunerna visar en betydligt lägre ökningstakt jämfört med föregående prognos, dels på att preliminära uppgifter över prisökningarna för den övriga förbrukningen visar på en snabbare nedgång än vad vi tidigare räknade med. Preliminära uppgifter finns för de tre första kvartalen i år och den prognos som nu gäller för 2023 innebär att prisökningarna sista kvartalet antas bli desamma som under tredje kvartalet, drygt två procent. Detta ger en siffra för helåret på 4 procent, eller 0,8 procentenheter lägre än i föregående bedömning.

Upprevideringen av PKV för 2024 motsvarar en halv procentenhet. Inflationstantagandet (KPIF) är marginellt högre, men antagandet om timlöneförändringarna är i princip desamma som i föregående prognos. Däremot är kostnaderna för tjänstepensionerna uppreviderade. Detta förklaras i huvudsak av fastställandet av inkomstbasbeloppet för 2024, som fastställts på en betydligt lägre nivå än vad som tidigare prognosticerats. Läs mer om detta i avsnittet om kommunernas PO-pålägg 2024. Detta innebär kraftigt ökade pensionskostnader jämfört med föregående prognos. Effekten på arbetskraftskostnaderna motsvarar en ökning på 0,8 procentenheter och på PKV 0,5 procentenheter jämfört med föregående prognos. Ackumulerat innebär nedrevideringen 2023 och upprevideringen 2024 ett i princip oförändrat prisläge jämfört med föregående prognos.

Antaganden om inflation och timlöneförändringar för åren 2025–2027 innebär mindre justeringar jämfört med föregående prognos. En brant nedgång av pensionskostnaderna 2025, som en konsekvens av sjunkande inflation 2024, gör att arbetskraftskostnaderna utvecklas mycket svagt 2025. Jämfört med föregående prognos är pensionskostnaderna för 2025 något uppreviderade, men i och med att PKV prognosticerar prisförändringen innebär nivåhöjningen 2024 att nedgången för pensionskostnaderna mellan 2024 och 2025 faktiskt blir större i denna prognos. Ackumulerat under hela perioden 2023–2027 innebär denna prognos en något lägre sammantagen prisökning än prognosen i oktober.

Tabell 18. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	6,7	5,7	0,0	2,5	3,0
Övrig förbrukning	4,0	3,0	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	5,9	4,9	0,8	2,5	2,9

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR.

Stora ökningar av pensionskostnaderna innebär stora kostnadsökningar i kommunerna 2023 och 2024. Nedgången 2025 vilar på en inflationsprognos för en enskild månad 2024, vilket gör den synnerligen osäker.

Pensionskostnaderna varierar mellan de olika kommunerna till följd av skillnader i personalstruktur. I tabellen nedan beräknas en motsvarighet till PKV exklusive PO-effekten. Arbetskraftskostnaderna ökar därmed i samma takt som timlönerna. Arbetskraftskostnaderna har dock samma vikt i beräkningen av PKV som i tabellen ovan. Det bör understrykas att beräkningarna av kostnaderna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren i denna framskrivning.

Tabell 19. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	3,7	3,9	3,4	3,3	3,3
Övrig förbrukning	4,0	3,0	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	3,8	3,6	3,1	3,1	3,1

*Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR.

Beräkningarna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2023–2030

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2023–2030” på vår webbplats på nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2023–2030. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns filer med specificering av generella och riktade statsbidrag. Av specificeringen av generella statsbidrag framgår vilka bidrag som ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed i prognosunderlaget. Filerna återfinns via nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/statsbidrag/specifiseringavvissastatsbidrag.31839.html>

Uppdatering av modellen Skatter och bidrag

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen:

- Uppdateringsfil nr 6 till cirkulär 23:56 från sidan <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/skatterbidragmodellverktyg/uppdateringstabellforkommuner.1372.html> Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (Aktuell Ekonomi 23:41) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Slutligt beskattningsutfall 2022
- Utfall befolkning 1/11 2023
- Skattesatser 2024

Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2024

Förnyad prenumeration för gamla användare

De som haft modellverktyget under 2023 och även vill fortsätta ha det under 2024 behöver inte göra någon ny beställning.

Priset år 2024 är 2 500 kronor. Nästa års modell kommer att skickas ut i månadsskiftet januari–februari.

Ny kontaktperson?

Däremot vill vi snarast, dock senast den 10 januari 2024, få nya uppgifter från de regioner och kommuner som bytt kontaktperson och/eller fakturaadress. Formulär för ändring av kontaktperson finns på vår webbplats:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/skat-terbidragmodellverktyg/bestallningskatterochbidrag.31450.html>

Beställning för nya användare

Regioner och kommuner som inte haft modellverktyget under 2023 gör beställningen via vår beställningsformulär på webben. Formuläret finns på vår webbplats på samma adress som ovan.

Avbeställning av modellen

Om regionen eller kommunen *inte* vill ha modellverktyget år 2024 vill vi ha en anmälan om detta till oss senast den 10 januari. Skicka avanmälan till Åsa Högberg, e-post: asa.hogberg@skr.se

Information om tidpunkter under 2024

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.

Har du aktiverat ny prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på [SKR](#) och välj E-postutskick, prenumerera. Länken ligger i sidfoten.

Under vårt område Ekonomi finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Patrik Jonasson (makroekonomi och skatteunderlaget) 08–452 73 62, Måns Norberg (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet, utjämning) 08–452 77 99, Jonas Eriksson (löne- och prisförändring för regioner) 08–452 78 79, Siv Stjernborg 08–452 77 51 och Adrian Ekström 08–452 73 58 (pensionskostnader och PO) samt Åsa Högberg (modellen Skatter och bidrag, utjämning) 08–452 73 63.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning

Erik Törnblom

Åsa Högberg

Bilagor:

”Prognosunderlag Reg 2023–2030 till cirkulär 23:56”, finns på nedanstående webbsida:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>

”Prognosunderlag K 2023–2030 till cirkulär 23:56”, finns på nedanstående webbsida:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>